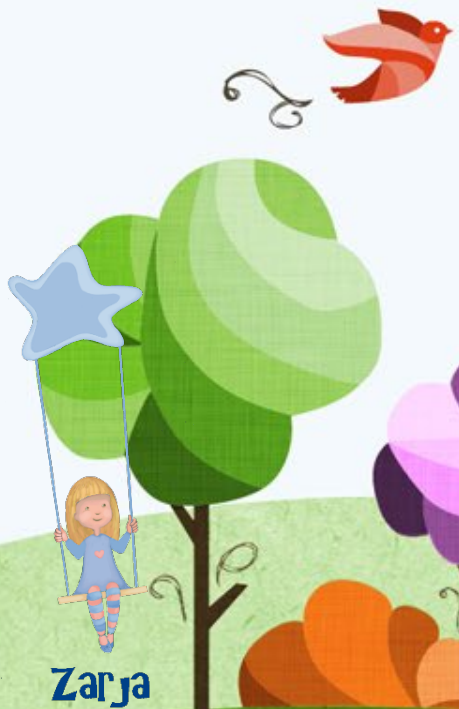

Kratko poročilo
o delu Zveze prijateljev mladine Slovenije
v letu 2023

Kdo smo?

- ZPMS je nevladna, prostovoljska organizacija, ki skupaj s svojimi 110 društvi in zvezami po vsej Sloveniji že 70 let skrbi za kakovosten razvoj otrok in mladostnikov.
- ZPMS je humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, družinske politike ter vzgoje in izobraževanja.

Kaj delamo?

- zagotavljamo finančno in materialno pomoč otrokom in družinam v stiski – ENO SRCE®
- otrokom omogočamo brezplačna letovanja in zimovanja – POMEŽIK SONCU®
- spodbujamo raziskovanje in umetniško ustvarjanje ter participacijo otrok – MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE, EVROPA V ŠOLI, OTROŠKI PARLAMENTI®
- izobražujemo otroke, starše/skrbnike ter vse, ki delajo z otroki in mladostniki – PODPORNNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER MODRA POSTAJA
- vodimo edini splošni telefon za otroke in mladostnike v stiski – TOM - TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE®
- odzivamo se na aktualna družbena vprašanja, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine ter sodelujemo pri pripravi strateških dokumentov in zakonskih aktov s tega področja – MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE, NACIONALNI ODBOR ZA OTROKOVE PRAVICE
- ozaveščamo o aktualnih temah s področja otrok, mladostnikov in družin – TEDEN OTROKA®

V letu 2023 smo praznovali 70 let delovanja naše organizacije.

- 1. marca 2023, prav na naš rojstni dan, smo na Cerju **skupaj z našimi zvezami in društvi zasadili 70 dreves, sadik puhastega hrasta, ki je simbol trdnosti in moči**. S takšno držo bo ZPMS svoje poslanstvo opravljala še naprej. Z zasaditvijo gozda smo prispevali tudi k obnovi Krasa po požaru ter otrokom začrtali pot v bolj zeleno prihodnost. Drevo je zasadila tudi predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar.
- Naše darilo otrokom ob praznovanju 70. rojstnega dne je bil **brezplačen ogled gledališke predstave "Maček Muri išče kroniko"** v izvedbi Družinskega gledališča Kolenc, ki je obiskalo vsa mesta, v katerih delujejo naše članice, ki so v letu 2023 prav tako praznovale 70 let: MDPM Sežana, ZPM Krško, MZPM Ljubljana, DPM Trbovlje, MDPM za Goriško, ZPM Maribor, MDPM Ajdovščina, MDPM Celje in MZPM Velenje, ter še Dolenjske Toplice, Koper, Mursko Soboto, Postojno in Ravne na Koroškem. Skupaj smo po vsej Sloveniji **razveselili več kot 4000 otrok**.
- V letu 2023 je nastajal naš **dokumentarni film z naslovom "Prijatelji mladih – 70 let ZPMS"**. Zrcalo sedmih desetletij ZPMS v režiji Maje Pavlin, izvedbi ART7 ter koprodukciji ZPMS in RTV Slovenije preko spominov številnih prostovoljcev ponudi pester prerez ključnih dosežkov ZPMS in številnih društev za lepše, spodbudnejše otroštvo. Bogat nabor arhivskih posnetkov popelje v čas začetkov naše zveze po drugi svetovni vojni, v čas razvoja in delovanja sistema za skupnost, do prehoda v novo družbeno ureditev, potrošništvo in individualizem, ki odpirajo nove izzive in narekujejo drugačen način dela zvez in društev prijateljev mladine. Kljub prilagoditvam na družbene in politične spremembe, pa je ZPMS ohranila cilje, vrednote in načela, ki so bili postavljeni pred 70-imi leti. Kot vrhunec našega praznovanja je bil dokumentarni film premierno predvajan 29. februarja 2024.

Naši programi v letu 2023

Socialno-humanitarni program

ENO SRCE združuje 7 skladov, s katerimi zagotavljamo finančno in materialno pomoč otrokom in družinam v stiski:

- **Pomoč družinam** pomeni plačilo osnovnih življenjskih stroškov (najemnina, elektrika, ogrevanje ...) in pomoč v hrani, higienskih izdelkih, oblačilih ipd.;
- **Adin štipendijski sklad** s štipendijo podpira dijakinje in dijake;
- **Sapramiškin sklad** otrokom s posebnimi potrebami krije stroške psihosocialne pomoči, fizioterapij ter zdravstvenih pripomočkov;
- **sklad Športnik sem** podpira športno udejstvovanje otrok in mladostnikov;
- **Sklad Glasbenik sem** mladim glasbenikom omogoča obisk glasbene šole ali nakup oz. najem instrumenta;
- **Polna šolska torba** poskrbi, da imajo otroci septembra vse, kar potrebujejo za v šolo;
- **Sklad dedek Mraz** prinese lepa darila za otroke in sofinancira prireditve z obiskom dobrega moža.

- S socialno-humanitarnim programom ENO SRCE smo na različne načine pomagali 5169 družinam v vrednosti 346.897 €
- V letu 2023 sta zaživela dva nova sklada: *Glasbenik sem* in *Dedek Mraz*.
- *Adin štipendijski sklad* v šolskem letu 2023/2024 z mesečno štipendijo podpira 30 srednješolk in srednješolcev.
- *Sapramiškin sklad* je otrokom s posebnimi potrebami iz 5 družin pomagal s plačilom dodatnih terapij in posebnih pripomočkov ter v sodelovanju z Inštitutom Zlata pentljica dvema mladostnikoma pri nakupu medicinskih pripomočkov.
- Iz sklada *Športnik sem* v šolskem letu 2023/2024 pomagamo 54 otrokom pri plačilu vadin in nakupu športne opreme.
- Nov sklad *Glasbenik sem* v šolskem letu 2023/2024 omogoča glasbeno izobraževanje 44 mladim glasbenikom, ki obiskujejo ure klavirja, violončela, violine, prečne flavte, harfe, tolkal, solo petja, trobente, kontrabasa, roga, oboe, harmonike in kitare.
- Šolske torbice smo napolnili z več kot 45.000 kosi šolskih potrebščin ter z nakupom učbenikov in delovnih zvezkov pomagali skupno 3.300 učencem in dijakom iz socialno šibkejših družin
- Iz novega sklada *Dedek Mraz* smo zagotovili 1300 daril za otroke ter pomagali 37 našim članicam pri organizaciji praznične prireditve z obiskom dedka Mraza.
- V Hiši zavetja Palčica, kjer deluje Krizni center za otroke od 0 do 6 let, smo uredili nov klimatski sistem, na okna namestili komarnike ter prilagodili peč za prehod na ogrevanje na zemeljski plinin ter gretje sanitarne vode; nabavili smo umetno travo za ureditev zunanjšega igrišča in pesek za peskovnik.

Po poplavih v avgustu 2023 smo se takoj vključili v zbiranje in deljenje pomoči družinam z mladoletnimi otroki.

- V začetku avgusta, ko so Slovenijo doletele hude poplave, smo se **nemudoma organizirali za nudenje pomoči, pri čemer smo se osredotočili na družine z mladoletnimi otroki**. Takoj smo tudi odprli sklic za namen zbiranja sredstev za pomoč poplavljenim oz. sms donacije.
- Že v prvem tednu po nesreči so pričeli posamezniki v naše poslovne prostore prinašati hrano, vodo, higienske pripomočke, čistila in orodje, prav tako so se na nas začela obračati podjetja, da bi želela pomagati z materialnimi donacijami. Da bi lahko res učinkovito pomagali, smo takoj poiskali **skladišče**, kar nam je omogočilo, da smo lahko sprejeli vse ponujene materialne donacije. Za ustrezno distribucijo donacij smo pridobili tudi **službeno vozilo**, s katerim smo lahko poskrbeli za dostavo na najbolj prizadeta območja.
- Ker smo se zavedali, da lahko tovrstne naravne nesreče pri posamezniku povzročijo hudo duševno stisko, je naš TOM telefon takoj pripravil dve sporočili za javnost: eno posebej za starše (*POGUMNO NAPREJ! je naše sporočilo staršem in drugim odraslim ob poplavih*) in eno posebej za otroke (*ZMOREMO! je naše sporočilo otrokom in mladostnikom ob poplavih*), ki so jih prizadele poplave. Otrokom smo pojasnili da je popolnoma normalno, če so ob teh poplavih prestrašeni, jezni, zbegani, jih skrbi za druge, in tudi, da lahko ob naravnih nesrečah strah ali tesnoba trajata več dni, ali pa tudi dlje časa in da je tudi to popolnoma normalno. Svetovali smo jim, da lahko te občutke najbolje obvladujejo, če jih bodo nekemu zaupali in bili deležni prijaznosti, razumevanja staršev, drugih odraslih in svojih vrstnikov; seveda pa jim je bil in jim še vedno je za pogovor na voljo naš TOM telefon.
- Skupno smo v letu 2023 **pomagali 504 v poplavih prizadetim družinam** in za to porabili 678.275,43 evrov. Poleg finančne pomoči za sanacijo domov smo **590 družinam razdelili tudi materialne donacije** v vrednosti 291.907,22 evrov. Ob tem smo želeli še posebej poskrbeti za otroke ter s tem razbremeniti starše. Avgusta lani smo omogočili letovanje 50 otrokom v Dolenjskih toplicah, Pacugu in Trenti, jesenske počitnice pa je v naših štirih letoviščih (Pacug, Trenta, Umag in Piran) z nami preživel kar 226 otrok. Decembra smo 25 otrokom omogočili pravljичni konec tedna v Božičkovi vasi. Prijetno **druženje smo skupno omogočili kar 301 otroku**, na kar smo zelo ponosni. Za to smo porabili 53.821,93 evrov.

Naši programi v letu 2023

• **TOM[®] - telefon za otroke in mladostnike** edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji- Že od leta 1990 anonimno svetuje mladim pri izzivih odraščanja. V okviru Nacionalne mreže TOM aktivno deluje 9 svetovalnih skupin (Ajdovščina, Idrija, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Tolmin in Velenje)
Sporočilo TOM-a se glasi: mladim želimo prisluhniti in jim pokazati, kako lahko sami uspešno rešujejo težave.

- Svetovalci TOM telefona[®] so se v letu 2023 na treh kanalih - telefon, e-pošta in klepetalnica - odzvali na 24.904 kontakte otrok in mladostnikov.
- 146 svetovalcev prostovoljcev je opravilo 8166 prostovoljskih ur.
- Zaradi velikega uspeha lanskoletne akcije "**TOM potuje, otroke obiskuje**" smo akcijo v letu 2023 ponovili. Z novim krogom, v katerem sodeluje 163 osnovnih šol, smo pričeli 17. maja 2023 potekala pa bo vse do 17. maja 2024. Tudi v novem krogu TOM-ov nahrbtnik potuje po vseh 12-tih slovenskih regijah in obiskuje osnovne šole. Vsaka vključena šola gosti nahrbtnik 14 dni in v razredih od 4. do 9. razreda izvede delavnico o TOM telefonu in pomenu pogovora. V posebno škatlico lahko učenci oddajo anonimna vprašanja, o katerih se ne morejo ali ne upajo pogovoriti s starši ali drugimi odraslimi. V spominsko knjigo pa napišejo razlago TOM-ovega slogana "Odgovor je pogovor".
- Konec septembra 2023 smo izdali publikacijo "**Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih?**" v kateri smo predstavili rezultate analize **10.693 prejetih anonimnih zapisov učencev iz prvega kroga akcije**. Dobljene zapise smo primerjali tudi z rezultati letne analize kontaktov TOM telefona. Dobili smo dragocen vpogled v najpogostejše stiske učencev, ki so sodelovali v akciji, in tudi stiske otrok, ki kontaktirajo TOM telefon.
- V okviru obstoječega partnerstva smo nadaljevali z aktivnostmi projekta **Center za varnejši internet Slovenija**, ki združuje *SAFE.SI* – točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij; *SPLETNO OKO* – točka za anonimno prijavo nelegalnih spletnih vsebin (spolne zlorabe otrok, otroška pornografija, sovražni govor); ter *TOM telefon*. Zagotavljali smo nasvete in pomoč otrokom, mladim in staršem o tem, kako ravnati s škodljivo vsebino, škodljivimi stiki in spletnim nasiljem; da bi se jim kar zadeva težave s spletom še bolj približali, smo povečali našo prisotnost na Facebooku.
- Oktobra 2023 je TAM-TAM Inštitut v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in TOM telefonom razpisal **mednarodni natečaj za družbeno odgovoren plakat Plaktivat #16 z namenom opogumiti mladostnike, da spregovorijo o svojih stiskah**. Poziv je bil namenjen vsem grafičnim ustvarjalcem, tako posameznikom, samostojnim oblikovalcem, študentom in dijakom kot tudi agencijam oz. pravnim osebam, ki želijo soustvarjati skupni življenjski prostor. Žirija je izmed vseh prijavljenih del izbrala zmagovalni plakat, ki je javno objavljen na 500 plakatnih mestih TAM-TAM po Sloveniji.

Naši programi v letu 2023

Humanitarni program Pomežik soncu® je program zbiranja sredstev, s katerim otrokom iz socialno ogroženih družin že od leta 1999 omogočamo brezplačna počitniška letovanja ali zimovanja in kakovostno preživljanje prostega časa (popoldanske dejavnosti, delavnice, počitniška varstva).

Teden otroka® vsako leto izpostavlja aktualno tematiko, ki zadeva otroke. Na posvetu skupaj s strokovnjaki iščemo rešitve za izzive, za vrtce in osnovne šole pa pripravimo zanimive ustvarjalne in gibalne dejavnosti. Društva in zveze po vsej Sloveniji organizirajo številne dogodke za otroke in družine.

- **S programom Pomežik soncu® smo v letu 2023 brezplačno letovanje omogočili 1489 otrokom.**
- V letu 2023 je v vseh kapacitetah naših organizatorjev in izvajalcev letovanj počitnikovalo 10.245 otrok.
- Za pedagoške vodje, ki so glavni odgovorni za izvedbo posamezne izmene letovanja ali zimovanja, smo - kot vsako leto - organizirali dve izobraževanji, tokratne tematike so bile: *Samopoškodovalne misli in vedenje otrok; Vodenje tima in timsko delo; Internet in mediji na letovanju; in Kako prepoznati medvrstniško nasilje in ga zaustaviti.*
- Za izvajanje prostočasnih aktivnosti programa *Počitnice za vse* smo sofinancirali 7 programov počitniških varstev in 7 programov izvedbe dogodkov in delavnic, ki so jih na interni razpis prijavile naše članice.
- **"Zakaji in zatoji radovednosti" je bila osrednja tema 69. Tedna otroka®, s katero smo želeli izpostaviti, da je radovednost nekaj, česar imajo malčki in mlajši otroci na pretek, že z vstopom v najstniška leta pa začne upadati. Dandanes otroci tožijo, da jim je dolgčas, iz dolgčasa pa se lahko razvije apatija. Zato moramo radovednost skrbno negovati in jo ohranjati skozi vsa življenjska obdobja.**
- V poslanici je ambasador Tedna otroka dr. Miha Kosa iz Hiše eksperimentov o radovednosti povedal: *»Brez radovednosti človeštvo ne bi preživelo. Radovednost rodi ustvarjalnost, ta pa naprej inovativnost in podjetništvo. Vendar to ne gre čisto samo od sebe. Potrebno je vlagati energijo, ki se ji reče: "USTVARJANJE VARNEGA OKOLJA ZA DELANJE NAPAK"! Lastne napake so najboljša šola. Na lastnih napakah se učimo. Na lastnih – ne na tujih. Zato je tako pomembno, da napake dopuščamo, jih nagrajujemo in nikakor ne kaznujemo. Dopuščanje napak pomeni spodbujanje radovednosti, ustvarjalnosti in učenja. Kaznovanje napak pomeni ubijanje radovednosti. Einstein je dejal: "Kdor še nikoli ni naredil napake, še nikoli ni ustvaril ničesar novega.«*
- Za vrtce in osnovne šole smo pripravili akcijo "V iskanju odgovorov na radovedna vprašanja", v kateri smo jih pozvali, naj v skupini/razredu izberejo radovedno vprašanje, nato pa naj se podajo na lov za odgovorom brez „strica googla“ . Prejeli smo 62 zanimivih vprašanj in tudi poti do odgovorov, ki so prejeli nagrade naših sponzorjev.

Naši programi v letu 2023

Program **Otroški parlamenti**[®] izobražuje otroke o aktivnem državljanstvu in demokraciji. Mladi imajo možnost izraziti svoja mnenja ter spoznavati, kaj pomeni participacija. V programu sodeluje 392 matičnih osnovnih šol ter 22 osnovnih šol oz. zavodov za otroke s posebnimi potrebami, skupno več kot 3.000 otrok.

- V Državnem zboru RS je 11. aprila 2023 potekalo zasedanje 33. nacionalnega Otroškega parlamenta. **117 mladih parlamentarcev** iz vse Slovenije je razpravljalo o osrednji temi **Duševno zdravje otrok in mladih** oz. štirih podtemah: *Kaj je duševno zdravje?; Vpliv okolja na moje duševno zdravje; Moji viri pomoči; Spremembe za krepitev mojega razvoja.* Zasedanje je spremljalo tudi 18 otrok-novinarjev. Otroci so izpostavili, da duševno zdravje ne bi smelo biti tabu ter da pogovor o duševnih težavah ni znak šibkosti, temveč znak zrelosti; duševno zdravje moramo dati na isto raven kot telesno zdravje.

Natečaj Evropa v šoli spodbuja ustvarjalnost na literarnem, likovnem, fotografskem, video, spletnem in kreativnem področju, hkrati pa mladi spoznavajo izzive Evropske unije in širšega sveta. V natečaju sodelujejo tako vrtci kot tudi osnovne in srednje šole.

- V šolskem letu 2022/2023 je natečaj potekal pod naslovom **Vzgoja za mir**. Na šolski ravni je v petih kategorijah natečaja sodelovalo **10.128 otrok iz 136 vrtcev ter osnovnih in srednjih šol**. 31 nagrajencev v spremstvu 17 mentorjev smo odpeljali v Muzej narodne osvoboditve Maribor, v katerem izvajajo program Muzej za mir. V šolskem letu 2023/2024 je osrednja tema **Dobro se z dobrim vrača** (10. cilj trajnostnega razvoja). Tokrat se natečaj osredotoča na medsebojno solidarnost in sožitje, ki bosta gradila Evropo miru in blaginje, počastil pa bo tudi 20. obletnico velike širitve EU.

Mladi raziskovalci zgodovine že od leta 1969 odkrivajo našo bogato dediščino. Učenci spoznavajo probleme svojega kraja in hkrati bogatijo svoja spoznanja z vrednotami obdobja, ki ga raziskujejo – tako spoznavajo pomen kulturne dediščine in njenega varovanja, spoznavajo pomen ustanov, kot so muzeji in arhivi ter zavodi za varstvo kulturne dediščine, in se naučijo odgovornosti do skupinskega dela.

- Mladi zgodovinarji so v šolskem letu raziskovali na temo **Šport skozi čas**. Raziskovalne naloge je pripravilo **143 mladih raziskovalcev zgodovine, pod vodstvom 37 mentorjev s 27 osnovnih šol**. **54. državno srečanje mladih zgodovinarjev** za šolsko leto 2022/2023 je potekalo Športnem parku Stožice, pripravili pa smo ga v sodelovanju z Javnim zavodom Šport Ljubljana. Za odlične raziskovalne naloge smo podelili 21 zlatih in 6 srebrnih priznanj. Vse naloge se trajno hranijo v Slovenskem šolskem muzeju. V šolskem letu 2023/2024 bo tema **KULTURA JE IZRAZ NAJBOLJŠEGA V DRUŽBI** Kulturna ustvarjalnost v mojem kraju.

Naši programi v letu 2023

Mreža za otrokove pravice (MOP), ki deluje pod okriljem ZPMS, je mreža 40-tih nevladnih organizacij, ki spremlja stanje otrokovih pravic na nacionalni in evropski ravni ter skrbi za visoko kakovost zagovorništva in informiranja s področja otrokovih pravic. MOP je pridružena članica evropske mreže za otrokove pravice Eurochild in nacionalna partnerska mreža za Slovenijo; sodeluje tudi z mednarodno organizacijo Child Rights Connect.

V letu 2023 smo vzpostavili nov program **Podporno-izobraževalni center Modra postaja**. Nastal je v želji, da z našimi znanji in dolgoletnimi izkušnjami na področju dela z otroki in družinami še dodatno prispevamo k boljši opremljenosti otrok in odraslih za konstruktivno soočanje z izzivi, ki jih prinaša življenje. Namen centra je:

- podpreti odrasle, ki so v neposrednem stiku z otroki in mladostniki, da bodo lahko spodbudno pripomogli k celostnemu razvoju mladih;
- nuditi neposredno podporo otrokom in mladostnikom za razvoj veščin in kompetenc za vzpostavljanje zdravega in kakovostnega lastnega življenja ter produktivnega sobivanja.

Z naborom izobraževanj in delavnic krepimo razvoj ključnih življenjskih kompetenc otrok in mladostnikov, pedagoškimi delavcem pomagamo pri izzivih sodobnega časa ter staršem nudimo pomoč pri vzgoji.

Mreža za otrokove pravice je aktivno sodelovala pri zagovorniških aktivnostih za vključitev Varuha otrokovih pravic v novi predlog Zakona o Varuhu človekovih pravic.

- Pristojnim odločevalcem - Ministrstvu za zdravje za pripravo Zakona o psihoterapiji, ministrici za zdravje ter Odboru DZ za zdravstvo) smo poslali dopis z naborom problematike na področju duševnega zdravja otrok.
- Ustanovili smo tematsko delovno skupino za otroke s posebnimi potrebami, saj se v praksi kažejo potrebe po ureditvi boljšega sistema na tem področju.

Podporno-izobraževalni center Modra postaja spodbuja možnosti vseživljenjskega učenja ter si prizadeva za čim večjo dostopnost kakovostnih izobraževalnih vsebin za vse.

V prvi polovici leta smo pripravili vsebinski in izvedbeni koncept novega centra.

- Spomladi smo bili s tremi izobraževanji za pedagoško osebje uspešni s prijavo na razpis za Katalog programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja – KATIS;
- V začetku junija je izšel prvi katalog naše Modre postaje - Katalog izobraževanj za šolsko leto 2023/2024, ki smo ga distribuirali po e-pošti na 2000 naslovov. V avgustu smo katalog še dopolnili, ga natisnili ter po navadni pošti poslali na 1600 naslovov. Modro postajo smo predstavili na različnih dogodkih drugih organizatorjev.
- V drugi polovici leta smo v sklopu Modre postaje izvedli tudi že prva izobraževanja.

Zastopali smo pravice otrok in mladostnikov ter se odzivali na aktualne dogodke ...

- Ponovno smo opozorili, da [sodišča še vedno ne zasledujejo načela največje koristi otrok v sodnih postopkih](#), zakonodaja še vedno nima določenega najdaljšega roka za reševanje sodnih postopkov v katerih so udeleženci otroci in mladostniki, sodniki, odvetniki in zastopniki otrok niso dovolj usposobljeni za delo z njimi, država še vedno ni zagotovila ustreznega števila sodnih izvedencev klinične psihologije, psihiatrov in pedopsihiatrov ter nadzor nad njihovim delom.
- **Nadaljevali smo s prizadevanji za ustanovitev samostojnega varuha otrokovih pravic.** Sestali smo se z Varuhom človekovih pravic kot tudi s predstavniki ministrstva za pravosodje, s pobudo za samostojnega varuha otrokovih pravic pa smo seznanili tudi predsednico Državnega zbora RS. V zakonskem roku smo poslali naše predloge oz. dopolnitve na predlog novele Zakona o varuhu človekovih pravic. Le-ta med drugim uvaja funkcijo Varuha otrokovih pravic na način, da eden od varuhovih namestnikov prevzame zadolžitve le za otrokove pravice. To se je uresničilo že pred sprejemom novele, saj je bil s 1. 3. 2023 za namestnika, zadolženega le za otrokove pravice, imenovan dr. Jože Ruparčič. Še naprej pa smo izpostavljali dejstvo, da potrebujemo samostojnega varuha otrokovih pravic.
- Na dogodek streljanja na osnovni šoli v Beogradu smo se odzvali s sporočilom, [da moramo odrasli biti podpora mladim ter da je zanje na voljo TOM telefon](#) (SZJ; 4. 5. 2023, *Po včerajšnjem dogodku v Beogradu ste verjetno močnejše objeli svoje otroke*)
- Na osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli smo podali pripombe in predloge ter izrazili tudi naslednje pomisleke:
 - spremembe se uvajajo v storilnostni sistem, ne pa tudi v vrednotnega – to zbuja skrb;
 - za izobraževanje učencev na domu predlagamo, da bi bilo vsaj v 1. razredu izobraževanje obvezno v šoli (da otrok spozna šolo, šolski način dela, pridobi delovne navade, vzpostavi socialne stike, itd.), ter tudi sicer bi izobraževanje na domu potrebovalo več omejitev (to ni volja staršev, pač pa korist otroka).
 - preobremenjenost učencev postaja vse večji izziv – dodaja se jim dodatna ura tujega jezika, nobena ura pa se jim ne odvzame; tu je treba biti še posebej pozoren na: učence na dvojezičnih območjih in na učence priseljence;
 - pridobivanje ustreznih spremljevalcev otrok (potrebe so vse večje, kandidati so navadno manj strokovno usposobljeni);
 - neomenjanje inkluzije – kako pripraviti šolski prostor, da bodo učenci lahko živeli različnost.
- Ob Svetovnem dnevu otrok smo izpostavili [izzive pri obravnavi otrokovih pravic v Sloveniji in potrebe za izboljšave](#). Kajti, čeprav je Slovenija država, za katero lahko rečemo, da ima relativno dobro urejeno področje varstva otrok in družine, to še zdaleč ne pomeni, da do nespoštovanja in kršitev otrokovih pravic ne prihaja.

Zagotovili smo sodelovanje otrok...

- ... v Svetu otrok organizacije Eurochild, katerega član je Jakob, učenec 9. razreda OŠ 8. talcev Logatec. Jakob se je preko celega leta udeleževal spletnih srečanj Sveta, kjer so se pogovarjali o najrazličnejših temah, povezanih z otroki in mladimi. Od 17. do 21. novembra je v Bruslju potekalo srečanje Sveta v živo. Pogovarjali so se o Jamstvu za otroke in ugotovili, da je premalo prepoznano tako med odraslimi kot tudi med otroki. Potrebna bi bila posebna kampanja, ki bi bila namenjena večji prepoznavnosti tega mehanizma, ki zagotavlja enake priložnosti za vse otroke in stremi k preprečevanju medgeneracijskega prenosa revščine. Z belgijskim ilustratorjem Alexom so se lotili priprave otrokom prijazne različice Eurochildove politike zaščite otrok v stripu. Na svetovni dan otrok (20. novembra) so se otroci srečali s tremi predstavniki Evropske komisije z namenom izmenjave izkušenj, kako naj odločevalci prisluhnejo glasu otrok in njihovim izkušnjam.
- ... v Svetu RS za otroke, katerega eden od dveh predstavnikov otrok, s katerima so razširili sestavo Sveta, je postal mladi parlamentarec Jakob. Na prvi seji je predlagal vključevanje mnenj otrok v ločitvenih postopkih v zvezi z največjo koristjo za otroka. Izpostavil je Jamstvo za otroke, ki je premalo prepoznano, in predlagal kampanjo o tem za večjo prepoznavnost in ozaveščenost. Povedal je, da so se o tem pogovarjali tudi na zadnjem srečanju Eurochildovega Sveta otrok.
- ... v Svetu otrok Mediteranskega gibanja otrok, ki sestavljen iz 12 članov, od katerih so 4 člani iz Slovenije (Vid, Zala, Aisha, Sergej); njihov mandat traja še do 30. 9. 2024. V letu 2023 so se med 18. in 21. oktobrom prvič srečali v živo na Skupščini na Malti. Člani Sveta otrok so se medsebojno spoznavali in se pripravili na srečanje z upravnim odborom in skupščino Mediteranskega gibanja otrok. Poleg migracij so se pogovarjali tudi o izobraževanju, podnebnih spremembah, duševnem zdravju ter nasilju in varnosti v digitalnem okolju. Dotaknili so se tudi vojnih razmer v Gazi. Po dogodku so skupaj z odraslimi pripravili sporočilo za javnost v angleškem jeziku.
- ... na zaključnih konferencah projekta CP4 Europe. Na spletni zaključni konferenci, ki jo je organizirala Slovenija, sta sodelovala mlada parlamentarca Jakob in Filip, ki sta predstavila sodelovanje pri nastajanju Bele knjige ZPMS o participaciji otrok v sklopu projekta Naše mnenje šteje (Erasmus+) ter delovanje v Otroškem parlamentu in Eurochildovem Svetu otrok. Zaključne konference v Strasbourgu pa se je udeležil Jakob, skupaj s sovrstnico z Unicefa Slovenije; namen je bil predvsem obeležiti dosežke projekta z otroki in partnerji iz sodelujočih držav. Po obeh dogodkih je sodelujoče otroke v zahvalo za sodelovanje sprejel Luka Mesec, minister za delo, družino, soc. zadeve in enake možnosti.
- ... na 52. zasedanju Sveta za človekove pravice v Ženevi, katerega osrednja tema so bile "otrokove pravice v digitalnem okolju". Zbrane je z video prispevkom nagovoril Vid, predsednik Nacionalnega otroškega parlamenta, ki je izpostavil dobre in slabe plati digitalne tehnologije.

Sodelovali smo v različnih delovnih telesih ...

- Svet RS za otroke in družino
- Strokovni svet za socialno varstvo pri MDDZS
- Svet Varuha za človekove pravice
- Strokovni svet za zagovorništvo otrok pri Varuhu človekovih pravic
- Medresorska delovna skupina za pripravo predloga nacionalnega Akcijskega načrta za jamstvo za otroke
- Delovna skupina za pripravo podzakonskih aktov, nanašajoč se na spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)
- Delovna skupina za pripravo predlogov vsebinskih rešitev na področju družinske in socialne politike
- Delovna skupina za pripravo Programa za otroke
- Usmerjevalni odbor programa Zdaj
- v upravnem odboru organizacije Eurochild
- organizacija Child Helpline International
- Mediteransko gibanje otrok

... in na novo postali člani ...:

- Medresorske delovne skupine za nadgradnjo primerov vseh vrst nasilja
- Delovne skupine za pripravo sprememb in dopolnitev Družinskega zakonika
- Neformalne posvetovalne skupine pri Varuhu človekovih pravic
- Sveta Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS)
- Upravnega odbora Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije (NFHOS)
- Odbora RS za podelitev državnih priznanj
- Etične komisije organiziranega prostovoljstva pri Slovenski filantropiji

Poročilo o delu Zveze prijateljev mladine Slovenije v letu 2023 je bilo sprejeto 23. 3. 2024 na 48. Skupščini ZPMS.

Celotno poročilo je dostopno na <https://www.zpms.si/o-zpms/transparentnost-delovanja/>

Vedno smo zainteresirani za nova sodelovanja, dobre akcije, projektna partnerstva in zanimive dogodke, ki v ospredje postavljajo dobrobit otrok, mladostnikov in družin.

Pišite nam na info@zpms.si ali nas pokličite na tel. 01/2396 720.

Zveza prijateljev mladine Slovenije
Dimičeva 9, 1000 Ljubljana
T:01/2396 720
www.zpms.si
info@zpms.si